

БЕЛАРУСКАЯ ССР К XVIII З'ЕЗДУ ВКП(б)

К. КІСЯЛЁЎ

СТАРШЫНЯ СОНАРКОМА ВССР,
ДЭЛЕГАТ XVIII З'ЕЗДА ВКП(б).

Сёння адкрываецца XVIII з'езд слаўнай большавіцкай партыі Леніна—Сталіна, — з'езд, які падагуліць перамогі сацыялізма ў нашай краіне і вызначыць далейшы шлях паступовага пераходу да камунізма. Пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, пад кіраўніцтвам вернага прадаўжальніка справы Леніна — таварыша Сталіна СССР бліскуча ажыццявіў другі пяцігадовы план развіцця народнай гаспадаркі. Шлях СССР за годы сталінскіх пяцігодкаў ярка адлюстроўвае перавагу сацыялістычнай сістэмы перад капіталістычнай.

Там, за рубяжом, бушуе крызіс, распе беспрацоўе, абнішчанне і разарэнне шырэйшых працоўных мас.

У нас, у краіне пераможнага сацыялізма, народная гаспадарка няўхільна развіваецца і ўмацоўваецца, матэрыяльны і культурны ўзровень працоўных бесперапынна павышаецца. Сацыялізм увайшоў у штодзённы быт народа. Рабочыя і сяляне, саветская інтэлігенцыя цесна згуртаваны вакол партыі Леніна—Сталіна, узводзяць велічы будынак камунізма.

Гэтых сусветна-гістарычных перамог савецкі народ дабіўся ў жорсткай барацьбе з ворагамі — трацкісцка-бухарынскімі, буржуазна-нацыяналістычнымі і іншымі агентамі фашызма.

У знамянальныя дні XVIII з'езда ВКП(б), які зачырае план вялікіх работ на трэцюю сталінскую пяцігодку, беларускі народ, лепшыя прадстаўнікі якога некалькі дзён таму назад узнагароджаны высокімі ўзнагародамі — ордэнамі Саюза, яшчэ раз звяртае свой позірк на прайдзены гістарычны шлях і, разам з усімі працоўнымі СССР, з гордасцю падводзіць вынікі гераічнай барацьбы і перамог.

І першае сваё слова, свае лепшыя пакуці, поўныя любові, ахланасці і ўдзячнасці, беларускі народ накіроўвае да вялікага зодчага камунізма, асновапаложніка беларускай дзяржаўнасці, свайго бацькі, друга і настаўніка — Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Пад сцягам партыі Леніна—Сталіна, пры дапамозе вялікага рускага народа, беларускі народ вызваліўся ад яра капіталістычнай эксплуатацыі і нацыянальнага прыгнечання.

Пад сцягам партыі Леніна—Сталіна беларускі народ прайшоў пераможны шлях будаўніцтва сацыялізма, шлях двух сталінскіх пяцігодкаў. У выніку паспяховага выканання двух сталінскіх пяцігодкаў БССР з адсталай аграрнай краіны ператварылася ў перадавую ордэнаносную індустрыяльна-калгасную рэспубліку.

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка, велізарная дапамога ўсіх народаў СССР і, у першую чаргу, вялікага рускага народа, вывелі Савецкую Беларусь на шлях бурнага эканамічнага і культурнага росквіту.

Валовая прадукцыя прамысловасці БССР у 1937 г. склала каля двух мільярдаў рублёў, што перавышае даваены ўзровень у 20 раз.

У 1938 г. удзельная вага прамысловай прадукцыі ўзрасла да 79,6 процанта.

За годы другой пяцігодкі ўведзены ў эксплуатацыю рад буйных прадпрыемстваў, як гомельскі завод бемсага шкла, крычаўскі цэментны завод, аршанскі ільнакамбінат, магілёўскі трубаліцейны завод, магілёўскі аўтарамонтны завод, дрэвапрацоўчы камбінат у Гомелі і цэлы рад іншых прадпрыемстваў.

За годы двух сталінскіх пяцігодкаў у БССР пабудавана і асвоена звыш 1.700 новых прадпрыемстваў. Другая пяцігодка характэрна ўкараненнем раду новых вытворчасцей і асваеннем новых вырабаў. Асвоен выпуск ацэтанавых растваральнікаў, матораў, гідратурбін, складаных станкоў, провельнага жалеза, піяніна і т. д.

Рост прадукцыйнасці працы па прамысловасці БССР за годы другой пяцігодкі склаў 65 процантаў.

У 1913 годзе на душу насельніцтва ў Беларусь прыходзілася, нават у параўнанні з Расіяй, у тры з палавінай раза менш прамысловай прадукцыі і ў 15 раз менш электраэнергіі. Дробная саматужная прамысловасць займала ў валовай прадукцыі 70 процантаў.

Вельмі паказальны «пункт гледжання» парскіх запытаў на пытанне аб развіцці прамысловасці ў Беларусі. Захаваліся дакументы, у якіх прама ўказвалася, што «развіццё і стварэнне прамысловых цэнтараў у Заходнім краі, неспакойным, бліжэй да заходняй дзяржаўнай граніцы, не пажадана». У выніку такіх «уставак» прыродныя багаці краіны трымаліся пад сходам, ш варварска разбазарваліся. Добрыя прыбыткі лічылася за лепшае выкачывань бесчалавечнай эксплуатацыі працоўных мас.

Здабыча торфу супроць дарэвалюцыйнай павялічылася ў 180 раз, выпрацоўка электраэнергіі — у 100 раз супроць 1913 года.

У 1938 г. адной віпэскай чулочна-трыкатажнай фабрыкай «КІМ» было выпушчана прадукцыі на 95 мільёнаў рублёў, у той час, як увесь аб'ём прадукцыі цэнзаванай прамысловасці дарэвалюцыйнай Беларусі быў роўны 89,9 млн. рублёў.

Гадавая здабыча самай дробнай тарфяной гаспадаркі сістэмы Белторфа перавышае гадавую здабычу ўсёй торфапрамысловасці даваеннай Беларусі, якая вылічвалася каля 14 тыс. тон у год.

Адна скургалантарэйная фабрыка імені Куйбышава ў Менску выпускае прадукцыі ў 6 раз больш усёй прадукцыі, якая выраблялася скуруаной, абутковай і футравай прамысловасцю дарэвалюцыйнай Беларусі. Такі гіганцкі скачок зрабіла прамысловасць БССР за годы савецкай улады.

Сельская гаспадарка ў дарэвалюцыйнай Беларусі была надзвычай адсталая. Становішча працоўнага сялянства было асабліва цяжкае і беспраўнае. Ташчыя, няўгноеныя палоскі зямлі давалі жабрацкі ўраджай. Прымітыўная саха прыгнала трыжыніца да зямлі. Недаяданне было звычайнай з'явай у беларускай вёсцы. Усе лепшыя землі знаходзіліся ў памешчыкаў, 64,8 проц. усёй зямлі належала ім і толькі 35,2 проц. належала сялянам. З гэтага ліку 12 проц. кулацкіх гаспадарак трымалі ў сваіх руках 38 проц. усёй зямлі сялянскага ўладання.

Голад і холад гналі сотні тысяч трыжынікаў на пошукі лепшага жыцця. Статыстыка паказвае, што за 12 дарэвалю-

цыйных год з Беларусі эмігрыравала ў Амерыку 80 тысяч чалавек, перасялілася ў Сібір 642 тыс. чалавек.

Шчаслівае, заможнае, культурнае жыццё беларускі селянін знайшоў пры савецкай уладзе, пры калгасным ладзе. Вялікая Бастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя дала беларускаму сялянству ў працоўнае карыстанне звыш 8 мільёнаў гектараў зямлі.

У выніку ажыццяўлення другога пяцігадовага плана сельская гаспадарка БССР, як і ўсяго Савецкага Саюза, прадстаўляе сабой буйную механізаваную сацыялістычную гаспадарку ў выглядзе саўгасаў, МТС і калгасаў.

У сучасны момант у БССР калектывізавана 90,6 проц. бядняцка-серадняцкіх сялянскіх двароў, якія займаюць 96,7 проц. пасеўных плошчаў. 9.665 калгасаў на амацаванай за імі бязплатна на вечнае карыстанне дзяржаўнай зямлі будуць радыснае, заможнае жыццё. Ліквідацыя памешчыцка-кулацкай кабала, асноўнае сурэальнае калектывізацыі — забяспечвае няўхільны ўздым матэрыяльнага і культурнага добрабыту беларускага сялянства. З года ў год расце тэхнічнае ўзбраенне сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Удзельная вага механічнай цягавой сілы ў агульным балансе цягі ў калгасах дасягнула 47,2 процанта.

А вось якая «тэхніка» сельскай гаспадаркі была ў дарэвалюцыйнай Беларусі.

Гэту «тэхніку» складалі: 214.587 сох, 6.315 прымітыўных драўляных плугоў, 420.942 драўляныя бораны. Пасеўныя плошчы БССР на канец другой пяцігодкі ўзраслі ў параўнанні з 1913 г. на 37,1 проц. Змянілася і сама структура пасеўных плошчаў. Аб росце заможнасці і культуры калгаснай вёскі гавораць такія факты. Калгасы БССР за 1938 г. набылі ў сваёй аўтамашыны, у тым-жа годзе калгаснікі і сельская інтэлігенцыя купілі 5.500 патэфонаў, 130 піянін, 6.300 веласіпедаў, 115 матацыклаў, 5.000 швейных машын.

Адно з самых выдатных заваяванняў калгаснага ладу састаіць у тым, што ў сельскай гаспадарцы, як і ў прамысловасці, выраслі новыя, большавіцкія кадры калгаснай інтэлігенцыі, масава-тэхнічныя кадры. Дзесяты тысяч стаханаўцаў сельскай гаспадаркі паказваюць ня-

бачаны раней узоры высокай прадукцыйнасці працы. Многія калгаснікі і калгасніцы, работнікі МТС і саўгасаў Беларусі сталі знатнымі людзьмі Савецкага Саюза, узнагароджаны ордэнамі, з'яўляюцца дэпутатамі Вярхоўных Саветаў СССР і БССР. Гэтыя знатныя людзі заваявалі аўтарытэт мас, беларускіх рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі сваёй самаадданай работай ва славу нашай вялікай сацыялістычнай рэалізацыі, для яе магутнасці і працвітання.

Не менш значны дасягненні Савецкай Беларусі ў галіне павышэння матэрыяльнага і культурнага ўзроўня працоўных мас. Пастаўлена другім пяцігадовым планам задача павелічэння спажывання ў два з палавінай раза значна перавыканана.

Значны дасягненні ў галіне развіцця жыллёва-комунальнай гаспадаркі. Капіталаўкладанні склалі 150,2 мільёна: на капітальны рамонт зрасходавана 48 мільёнаў рублёў.

Гаспадарчыя поспехі БССР у другой пяцігодцы суправалжаліся быстрым ростам культуры, нацыянальнай па форме і сацыялістычнай па зместу. У БССР у асноўным ліквідавана неписьменнасць. К канцу другой пяцігодкі ў БССР былі 23 вышэйшыя навучныя ўстановы, 104 тэхнікумы, 21 рабфак, 41 навукова-даследчая ўстанова, 4.043 масавыя бібліятэкі, 2.417 клубных устаноў. У БССР існуе 12 тэатраў, Філармонія, дзяржаўная кансерваторыя, 4 музыкальныя вучылішчы, 10 музыкальных школ, 2 студыі, 848 кіноўстановак, у тым ліку 298 гукавых.

За годы другой пяцігодкі большыя-кошчаны фонд павялічыўся на 67,8 проц., сетка амбулаторных устаноў на ўрачэбнай дапамозе вырасла на 201 адзінку, адкрыта 528 фельчарска-акушарскіх і акушарскіх пунктаў. Колькасць коек у раздільных дамах павялічылася на 136 проц.; адкрыта за пяцігодку 219 калгасных раздільных дамоў, колькасць коек у пастаянных яслях ўзрасла ў 4,5 раза.

Усе гэтыя перамогі заваёваны беларускім народам пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, пад кіраўніцтвам і пры штодзённым клопатах і дапамозе асабіста таварыша Сталіна.

Гэтыя перамогі заваёваны ў жорсткай барацьбе з трацкісцка-бухарынскімі буржуазна-нацыяналістычнымі агентамі фашызма, якія прабраліся ў мінулым на рад кі-

руючы пастой у БССР. Найміты польскай і нямецкай разведкаў, з'яўляючыся лавжучымі псамі фашызма, імкнуліся падрываць магутнасць Савецкай краіны, імкнуліся зноў аддаць пад яра капіталізма працоўныя Савецкай Беларусі.

Празвонныя прадзвіжнікі, здраднікі разгромлены, знішчаны. Беларускі народ, следуючы мудраму ўказанню таварыша Сталіна аб капіталістычным акружэнні, і надалей будзе бязлітасна граміць усе астаткі прытаіўшыхся змяіных гітэз, бязлітасна знішчаць усіх ворагаў сацыялізма.

Тым больш адказныя нашы абавязкі — абавязкі будаўнікоў першага сацыялістычнага грамадства, ужо ўспешнага палітычна і эканамічна канчаткова ўстаць на свае ўласныя ногі, поўнага сіл і ўпэўненасці ў сваю перамогу, нараджаючага бадзёрска і веру ў сваё блізкае вызваленне ў працоўных усіх краінаў.

На нас, будаўнікоў камунізма, ударную брыгаду сусветнага пролетарыята, і на кожнага з нас, членаў гэтай ударнай брыгады, ускладаецца велізарнейшая адказнасць за пабудову камунізма ва ўсім свеце.

Выкананне трэцяга пяцігадовага плана будзе лепшым сведчаннем усёперамагаючых сіл камунізма ў яго гістарычным спаборніцтве з капіталізмам. Трэцяя сталінская пяцігодка — гэта пяцігодка далейшага магутнага росту індустрыі. Дагнаць і перагнаць у эканамічных адносинах перадавыя капіталістычныя краіны — стала неадкладнай справай савецкага грамадства.

Зараз рашаючае значэнне для поспеху справы камунізма набывае камуністычнае свядомасць у рабоце на агульную карысць, выхаванне працоўных у духу камунізма, пераададэнне перажыткаў капіталізма ў сазнанні людзей.

Уперадзе нам прадстаіць вялікая работа, але мы не сумняваемся, што, згуртаваўшыся яшчэ шчыльней вакол нашай партыі, мы выканаем ўсе пастаўленыя перад намі задачы і ў трэцяй сталінскай пяцігодцы даб'ёмся новых перамог.

Пад пабеданосным сцягам партыі Леніна — Сталіна, пад кіраўніцтвам свайго правадыра і настаўніка — таварыша Сталіна беларускі народ, верны прынцыпам пролетарскага інтэрнацыяналізма, бязлітасны да ўсіх ворагаў, — унеўнена пойдзе адной перамогі да другой, пойдзе да вышніх камунізма.